

Τρεις λόγοι για να μη χάσει κανείς την παράσταση

«Η Φιλονικία» του Πιέρ Μαριβώ από τον ΘΟΚ. Διασκευή/Σκηνοθεσία: Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης. Σκηνικά/Κοστούμα: Γιώργος Σουγλίδης. Μουσική: Αντώνης Αντωνίου. Βίντεο: Νικολέτα Καλαθά. Σχεδιασμός φωτισμών: Γιώργος Κουκουμάς. Παίζουν: Α. Κυριάκου, Ν. Νεοκλέους, Α. Τσουρής, Σ. Φυρογένη, Ν. Χαραλάμπους, Π. Αγαθοκλέους, Ν. Δραγούμη, Α. Φυλακτού, Μ. Κωνσταντίνου, Α. Νεοκλέους. Συμμετέχουν στο βίντεο: Εύης Γαβριηλίδης, Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Έλενα Δημητρίου, Κώστας Δημητρίου, Αντώνης Κατοαλής, Στέλιος Καυκαρίδης, Μάρα Κωνσταντίνου, Δέσποινα Μπεμπεδέλη, Αννίτα Σαντορινιαίου, Λένια Σορόκου, Σπύρος Σταυρινίδης, Έλενα Χριστοφί.

Ο Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης

σκηνοθετεί Μαριβώ στον ΘΟΚ. Σε μία πρόταση τρεις λόγοι να μη χάσει κανείς την παράσταση. Να μην τους πάρουμε με τη σειρά. Να πούμε πρώτα ότι φέτος ο ΘΟΚ καλπάζει αναπτύσσοντας φρενήρεις ταχύτητες. «Σαμία», «Όσκαρ», «Γκρόνχολμ», εκείνο με την Ντενίση, «Τα παιδιά της Άνοιξης», η μονοπαράσταση της Αννίτας Σαντορινιαίου, δύο παιδικά, Βαλίτσα, Καλικάντζαροι... Από τη μεριά μας ως θεατές είμαστε πολύ εντάξει, δεν ξέρω όμως πώς είναι το σαφώς σημαντικότερο μέλος της θεατρικής σύμπραξης, ο θίασος. Η «Διαβολιάδα» της Αθηνάς Κάσιου, όπου οι ηθοποιοί ασθμαίνοντας έτρεχαν πάνω κάτω, μέσα έξω στους λαβυρινθώδεις χώρους του νέου κτηρίου του ΘΟΚ και έπαιζαν θέατρο σε κάθε γωνίτσα, φαντάζει σήμερα προφητική. Οπότε μια επιλογή-πρόκληση, όπως η «Φιλονικία», σε μια φιλόδοξη παραγωγή μαρτυρά πως υπάρχει ακόμα το κουράγιο.

Ο Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης, του οποίου, δυστυχώς, μόνο τις παλαιότερες παραστάσεις γνωρίζω, από τον καιρό του «Οίκου των Άσερ» και μέχρι τους «Αχαρνές», είχε πάντα την ικανότητα της ακριβούς διάγνωσης του ύφους των έργων που ανέβαζε και των εποχών στις οποίες αυτά ανήκουν, του τεκμηριωμένου εκσυγχρονισμού, της ερμηνευτικής και τολμηρής προέκτασης των νοημάτων. Αυτά κάνει στη «Φιλονικία». Διαγιγνώσκει το θέατρο του Μαριβώ ως θέατρο του λόγου. Του γαλλικού λόγου που είναι ταυτόχρονα προϊόν της φαντασίας και του ορθολογισμού. Κρίνει το έργο ως εγκεφαλικό και ταυτόχρονα ως ρομαντική κωμωδία. Διακρίνει στο κείμενο ως κύρια χαρακτηριστικά την κομψότητα και τη σκληρότητα και αναπτύσσει όλες τις τάσεις με την ελευθερία ενός συνδημιουργού.

Από τη διαχρονικότητα της θεματολογίας (η μονο-/πολυγαμικότητα των ανθρώπων, η κατανομή της απιστίας κατά φύλο, ο έρωτας ως φυσική ορμή και ως κοινωνική σύμβαση) ο σκηνοθέτης

άντλησε την ανάγκη να προσθέσει το στοιχείο της φιλονικίας μέσω του βίντεο (Νικολέτα Καλαθά) και να εμπλουτίσει την επιχειρηματολογία με σύγχρονες πληροφορίες, με στατιστικά στοιχεία, με τσιτάτα από αυθεντίες, κ.α. Συντηρεί το άρωμα της εποχής μεταμφιέζοντας μια επιλεκτική ομάδα ηθοποιών και στήνοντας ένα σαλόνι του 18ου αιώνα (ή μια μασκαράτα;) αλλά τους αναθέτει να εισαγάγουν στη συζήτηση αυτό το σύγχρονο υλικό για σκοπούς ενισχυμένης τεκμηρίωσης. Η συζήτηση αφορμίζει από τις μίνι συνεντεύξεις με τους θεατές πάνω στο θέμα της απιστίας οι οποίες προβάλλονται στην οθόνη. Έτσι η διαχρονικότητα του θέματος, υπογραμμίζει ο σκηνοθέτης, φτάνει όχι απλώς μέχρι τις μέρες μας, αλλά μέχρι την ώρα της παράστασης.

Ο Αρβανιτάκης χτίζει ενδυματολογική και γενικότερα στυλιστική γέφυρα περνώντας από την εκλεκτή παρέα της οθόνης στον Πρίγκιπα (Νεοκλή Νεοκλέους) και την αγαπημένη του Ερμιάν (Στέλα Φυρογένη), η τεχνολογία δίνει θέση στην παραδοσιακή θεατρική σύμβαση και η μετάβαση από τον πρόλογο γίνεται κυριολεκτική μετακίνηση της δράσης και του κοινού στον κυρίως χώρο της παράστα-

σης. Ο Πρίγκιπας παρουσιάζει την τεχνητή Εδέμ, τον χώρο διεξαγωγής του πειράματος που πρόκειται να δώσει «επιστημονική» λύση στη φιλονικία. Το ψεύτικο και άγονο Δέντρο της γνώσης και τα σκορπισμένα στη σκηνή μήλα του πειρασμού είναι η πρόταση του Γιώργου Σουγλίδη, καθώς και το παρατηρητήριο του Μεγάλου Αδελφού, του άκαρδου δημιουργού που παίζει με τους τέσσερις «πρωτόπλαστους» του. Απ' εκεί και πέρα η παράσταση διαθλάται σε δύο επίπεδα, της παιχιδιάρικης ερωτικής κωμωδίας και του σκοτεινού, ταυτόχρονα μπαρόκ, σύγχρονου και φουτουριστικού, ανατριχιαστικού πειράματος πάνω στους ανθρώπους. Στο πρώτο επίπεδο ο σκηνοθέτης ζητά και παίρνει από τους ηθοποιούς του την ελευθερία των αυτοσχεδιασμών, τη μι-

κροϋποκριτική που μεταφέρει το λεκτικό κίνημα του Μαριβώ σε έκφραση, κίνηση και συναίσθημα. Και η τετράδα των νεαρών (Νιόβη Χαραλάμπους, Προκόπης Αγαθοκλέους, Νίκη Δραγούμη, Ανδρέας Φυλακτού) γεμίζουν την παράσταση με τις ερμηνείες τους με το ζευγάρι των καθηγητών (Αντρη Κυριάκου, Ανδρέας Τσουρής) να τους πλαισιώνουν, θυμίζοντας ότι το παιχνίδι είναι στημένο.

Όσο πλησιάζει το φινάλε, ο σκηνοθέτης επικεντρώνεται σε μια από τις γραμμές που ο ίδιος χάραξε. Έτσι εγκαταλείπει την εποχή του Διαφωτισμού και την ουσία της φιλονικίας, αφήνει πίσω τη χαριτωμένη αισθητική της ερωτικής κωμωδίας και επικεντρώνεται στον εφιάλτη. Το τρίτο ζευγάρι που στο έργο του Μαριβώ δίνει ένα φτιαχτό happy end και μια όχι πολύ πιστευτή λύση στη φιλονικία, μετατρέπεται στην παράσταση σε ρομπότ, αλλά και τα άλλα δυο ζευγάρια, τα ζωντανά παιχνιδάκια του Πρίγκιπα, πάνε για φρικιαστική αποσυναρμολόγηση.

Κάθε επίπεδο της παράστασης του Αρβανιτάκη ήταν ενδιαφέρον τόσο στην κωδικοποιημένη μορφή της παρουσίας, όσο και στο αποκωδικοποιημένο περιεχόμενο της σκηνοθετικής σκέψης.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

